

om op die uitnodiging in te gaan en dan wellicht met Maria te zeggen: 'mij geschiedde naar uw wil'. We noemen dat overgave.

De engel bij Maria linkt het handelen van Jezus aan die 'vreemdheid' van het bestaan. Dáárom zijn volgens de evangelist Lucas de uitspraken van die Jezus zo 'anders' en 'vreemd'. In dit kind, in deze man komen hemel en aarde samen. Wat hij leerde en leefde noemen zijn volgelingen daarom wáár. Alles komt voor hem uiteindelijk samen in dat dubbelgebod: Gij zult de heer uw God (de heer van de vreemdheid die woont in het ontoegankelijk licht) liefhebben met geheel uw hart en geheel uw verstand en het tweede daaraan gelijk Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Dat dubbelgebod is de kern van zijn leven en sterven. Wat er later bijgekomen is in onze traditie, is niet de kern maar uitwerking.

Dát dubbelgebod inhoud geven in je leven is niet eenvoudig. Dat gaat met vallen en opstaan. Vraagt om 'koers houden', vraagt er om dat je je niet laat verleiden door te veel ijdelheid, gulzigheid, dikke ego's enzovoort. Vraagt er ook om dat je je voedt met datgene wat tot liefhebben aanzet. En dát kunnen we niet alleen, ook niet als drukke individuen van de 21e eeuw. Daarbij hebben we elkaar nodig. Medereizigers op deze weg die elkaar oprichten als ze vallen, elkaar de waarheid durven zeggen, inspireren, warmen met genegenheid en stimuleren om open te staan voor de bron; voor die stem van de vreemde verre innig nabije God. En om hem dan te vertrouwen.

Hou elkaar vast. Je hoeft het niet alleen te doen

de boskant
RK SPIRITUEEL CENTRUM

'Mij geschiedde naar uw wil'

Overweging laatste 'Verhaal halen'
in de Boskant

19 december 2014

Theo Wierema

Lucas 1;26-38 De aankondiging van de engel aan Maria.

Waarom is dit verhaaltje me zo dierbaar?

Dat komt vast omdat de Kersttijd in mijn jeugd een diepe indruk op me heeft gemaakt. Het was vooral die traditie van het opzetten van de kerstboom, het mooie, veiligheid schenkende verhaal van hoop, de fascinatie met het donker en licht van de kaarsjes, het zingen in een koor tijdens de nachtmis en dan na afloop naar huis waar dan altijd nog kerststol met worstenbrood op tafel kwam. Het was een heel kinderlijke basiserfaring van verbondenheid en fascinatie die me daarna nooit meer verlaten heeft en in mij soms tevoorschijn komt als ik er doorheen zit, zoals nu. Tegen diè achtergrond plaats ik dit verhaal van de aankondiging. Het verhaal ontroert me door de welhaast naïeve schoonheid en tegelijk die fundamentele boodschap die het meedraagt.

Als twintiger was ik het verhaal even kwijt. Heel het kerstverhaal, heel de bijbel ik kon er werkelijk bijna niets meer mee. Tja, je bent jong en denkt dat je de hele wereld begrijpen kunt. De ratio; wat een zegen en tegelijk wat een menselijke arrogantie denk ik nu. Langzaam maar zeker deze engel van de aankondiging heel geleidelijk teruggekeerd in mijn leven. Sterker nog, ik geloof er weer in (zij was niet opgehouden in mij te geloven) en daar heeft deze Boskant en dit 'verhaal halen' een belangrijke rol in gespeeld.

Voor mij drukt dit verhaal zo beeldend uit wat de grond van ons leven is. Het legt getuigenis af van het besef van de schrijver van dit verhaal dat we niet onze eigen meester zijn. De evangelist Lucas – want hij is de schrijver - beseft dat het levensspel waarin hij en wij bij onze geboorte in verzeild raken niet uitputtend rationeel te vatten is. De engel staat voor de inbreuk in onze levens van wat ik graag 'de vreemdheid' wil noemen. Die 'vreemdheid' ontregelt en spot in zekere zin met onze pretenties om grip te kunnen krijgen op de werkelijkheid. Dat lukt ons niet en we weten het inmiddels. En deze 'vreemdheid' heeft een gezicht, heeft in onze traditie een naam gekregen; we noemen hem 'de God van Abraham, Isaac en Jacob' of ook wel want al aan Mozes liet hij weten dat een mens hem niet kan zien en in leven blijven!

Tegelijk staat dit verhaal van de engel en Maria ook symbool voor verbondenheid; wij mensen zijn sterrenstof, we maken deel uit van dat 'vreemde spel' van de Vreemdheid - of hoe moet ik het noemen? Wij , de engel van God en mensen spelen in dit spel van de Vreemdheid een rol. En Hij, de engel van dit verhaal

sluit een verbond met Maria, en daarmee ook met ons. Deze engel wordt gezonden door dat mysterie met een gezicht om aan Maria en ons aan te kondigen dat God zelf – hij die woont in het ontoegankelijk licht – de bron van vreemdheid zelf onder komt wonen in de gestalte van een mens; als kind van deze vrouw. De engelfiguur zet de mens op zijn plaats. Hij zegt met zijn komst eigenlijk: jullie daar, jullie willen verklaren maar joh, kijk nou toch eens naar je eigen plek in het geheel. Ja, je bent bijzonder, ja in jou wordt het universum zich bewust van zichzelf, groeit de intelligentie, de rede, het inzicht in de wetten, groeit de zelfkennis van het universum. En ja, dit besef is zo mooi verbeeld in nog zo'n mooi quasi naïef verhaal van jullie; dat scheppingsverhaal waarin de mens gaat optreden als de 'naamgever der dingen'.

Maar tegelijk 'big deal'! Je bent stof, vergankelijk, zo klein. Ja je zult steeds meer weten, begrijpen, inzien, en ... ja je wilt beheersen. Je wilt stiekem zijn als de Goden en dát ben je nu net niet. Je bent veel maar je bent niet alles. De engel bij Maria staat symbool voor dat besef.

De engel in dit verhaal zet ons niet alleen op onze plaat maar appelleert tegelijkertijd aan onze bereidheid om in ons leven ruimte te geven aan die vreemdheid van het bestaan; aan verwondering, aan levenslust, aan nieuwsgierigheid, aan de durf om je te laten verrassen, aan de mogelijkheid dat de dingen anders uit zullen pakken dan je denkt of hoopt.

De engel vraagt: 'maak ruimte voor de 'vreemdheid' van het leven. Voor die aspecten van het bestaan die zich niet laten domesticeren of controleren maar juist altijd weer ontsnappen en die als het ware van 'buitenaf' doorbreken'. En de engel vraagt niet om daarbij de ratio uit te schakelen. In tegendeel ze zegt;' leer, groei, ontdek, gebruik al je talenten. Maar ken ook de grenzen ervan en weet ook dat onze ratio niet per se hoeft samen te vallen met de meer fundamentele gang der dingen in het Al'.

Voor mij staat de engel zoals eerder gezegd, symbool voor de principiële vreemdheid van het spel waarin ik ongevraagd verzeild ben geraakt toen mijn moeder mij op de wereld zette. In de loop van de afgelopen jaren in de Boskant ben ik steeds meer tot het besef gekomen dat woorden hier tekort schieten. Gaandeweg heb ik geleerd dat ik het niet beter en anders kan uitdrukken dan in kunst of met dit soort verhalen; quasi-naïeve verhalen die de vreemdheid van het bestaan binnenbrengen in de vorm van een engel; een boodschapper tussen de hemelse oorden en de aarde. Deze engel vraagt mij om haar te vertrouwen, ook al overzie ik haar – in mijn ogen grillige of onlogische of zelfs duistere – manier van doen niet. Aan mij